

Sygn. akt VII U 329/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: praktykant Magdalena Wójcicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 września 2018 r. w Warszawie

sprawy R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego, wysokość emerytury i wysokość okresowej emerytury kapitałowej

na skutek odwołania R. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 22 grudnia 2017 roku, znak: (...) -2017

z dnia 10 stycznia 2018 roku, znak:(...)

z dnia 10 stycznia 2018 roku, znak:(...)

oddala odwołania.

UZASADNIENIE

R. J. w dniu 16 lutego 2018 roku złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.: z dnia 22 grudnia 2017 roku, znak: (...) -2017, z dnia 10 stycznia 2018 roku, znak: (...) oraz z dnia 10 stycznia 2018 roku, znak: (...)

Zaskarżonym decyzjom odwołująca zarzuciła:

- naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 77 § 1 k.p.a oraz art. 80 k.p.a. w zw. z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez dowolne rozpatrzenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i pominięcie przy rozpoznawaniu sprawy akt ubezpieczonej, w szczególności świadectw pracy, decyzji w przedmiocie przyznania zasiłku dla bezrobotnych, a także uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 czerwca 2016 roku, sygn. akt: III AUa 898/15, w którym zostało wyraźnie wskazane, że ubezpieczona udowodniła 30 - letni staż pracy;
- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i ustalenie wysokości kapitału początkowego przy obliczeniu podstawy jego wymiaru oraz obliczeniu wskaźnika wysokości tej podstawy poprzez przyjęcie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1989

roku do 31 grudnia 1998 roku, pomimo, iż nie są to lata najkorzystniejsze dla ubezpieczonej, a także poprzez przyjęcie wskaźnika wysokości tej podstawy na poziomie 48,25%, a w konsekwencji wadliwe ustalenie wysokości emerytury należnej ubezpieczonej;

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uwzględnienie przy ustaleniu wartości kapitału początkowego jedynie okresów składkowych w łącznej wysokości 16 lat, 2 miesięcy, 0 dni, tj. 194 miesięcy oraz okresów nieskładkowych w łącznej wysokości 0 miesięcy, 19 dni oraz okresów sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 4 lata, 3 miesiące i 23 dni - po ograniczeniu do wymiaru określonego w art. 7 ust. 5, podczas gdy ubezpieczona ma udowodniony 30 - letni staż pracy.

W związku z powyższym odwołująca wniosła o zmianę decyzji z dnia 22 grudnia 2017 roku, znak sprawy: (...) - 2017, i ustalenie wysokości kapitału początkowego przy obliczeniu podstawy jego wymiaru oraz obliczenie wskaźnika wysokości tej podstawy poprzez przyjęcie przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych najkorzystniejszych dla ubezpieczonej lat kalendarzowych oraz ustalenie łącznie okresów składkowych w wysokości 30 lat poprzez uwzględnienie przy ustalaniu wartości kapitału początkowego także okresów od 1 lipca 1980 roku do 9 lipca 1980 roku, od 8 lutego 1981 roku do 13 września 1981 roku, od 15 czerwca 1993 roku do 31 maja 1994 roku, od 9 kwietnia 1996 roku do 31 października 1996 roku, od 1 maja 1997 roku do 2 października 1997 roku oraz ustalenie współczynnika proporcjonalnego przy przyjęciu ww. danych. Odwołująca wniosła również o zmianę zaskarżonej decyzji o przyznaniu emerytury z dnia 24 października 2017 roku, znak: (...), i obliczenie wysokości emerytury po ponownym przeliczeniu kwoty składek zewidencjonowanych na jej koncie z uwzględnieniem waloryzacji oraz kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, a także o zmianę zaskarżonej decyzji o ustaleniu okresowej emerytury kapitałowej z dnia 24 października 2017 roku, znak: (...) w całości i ponowne obliczenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej (odwołanie z dnia 9 lutego 2018 roku, k. 3 – 10 a.s., k. 2 – 10 akt o sygn. VIIU 331/18 i k. 2 – 10 akt o sygn. VIIU 330/18).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że odwołująca jest uprawniona do emerytury od 1 października 2017 roku na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zaskarżonymi decyzjami organ rentowy dokonał ponownego ustalenia kapitału początkowego oraz emerytury w związku z wniesieniem odwołania od decyzji: z 13 października 2017 roku ustalającej kapitał początkowy oraz z dnia 24 października 2017 roku ustalającej wysokość emerytury. W wyniku ponownego rozpoznania sprawy organ rentowy zaskarżoną decyzją z 22 grudnia 2017 roku zaliczył do stażu pracy okresy, które nie zostały uwzględnione w poprzedniej decyzji z 13 października 2017 roku, tj. od 1 lipca 1980 roku do 9 lipca 1980 roku, od 8 lutego 1981 roku do 13 września 1981 roku, od 15 czerwca 1993 roku do 31 maja 1994 roku, od 9 kwietnia 1996 roku do 31 października 1996 roku oraz od 1 maja 1997 roku do 2 października 1997 roku.

Organ rentowy wyjaśnił, że zgodnie z art. 173 ust. 3 ww. ustawy wartość kapitału początkowego jest naliczana na dzień wejścia w życie ww. ustawy, tj. na 1 stycznia 1999 roku, dlatego też staż pracy wykazany w decyzjach ustalających wysokość kapitału początkowego jest przyjmowany do dnia 31 grudnia 1998 roku. Natomiast do ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego, do którego ubezpieczona była uprawniona przed nabyciem prawa do emerytury organ rentowy uwzględnił wszystkie udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe przypadające przed rozwiązaniem stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, a więc również te, które przypadają po 31 grudnia 1998 roku (stąd różnica w wymiarze stażu pracy w decyzjach kapitałowych i ustalających prawo do świadczenia przedemerytalnego). Organ rentowy zaznaczył również, że do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto, jako najkorzystniejszą, przeciętną podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat

kalendaryzowanych przypadających w okresie od 1989r. do 1998r. Za okresy, za które nie przedłożono dokumentów potwierdzających wysokości otrzymywanych zarobków organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne.

Odnosząc się do zaskarżonej decyzji z 10 stycznia 2018 roku organ rentowy wskazał, że do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej z uwzględnieniem ich waloryzacji w wysokości 66.957,25 zł oraz kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 295.530,58 zł. Odpowiadając na zarzuty skierowane wobec decyzji z 10 stycznia 2018 roku ustalającej wysokość okresowej emerytury kapitałowej organ rentowy wskazał, że jej wysokość nie uległa zmianie, ponieważ kapitał początkowy nie ma wpływu na wysokość tego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 5 marca 2018r., k. 84 - 86 a.s.).

Strony do zamknięcia rozprawy podtrzymały swoje stanowiska. Pełnomocnik odwołującej w uzupełnieniu odwołań wskazał, że wszystkie okresy składkowe i nieskładkowe zostały uwzględnione w decyzji z 22 grudnia 2017 roku (protokół rozprawy z 21 września 2018 roku, k. 114 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. J., urodzona w dniu (...):

- od 1 sierpnia 1977 roku do 30 czerwca 1980 roku była zatrudniona w Państwowym Przedsiębiorstwie (...) w W. (w okresie od 23 października 1979 roku do 30 czerwca 1980 roku korzystała z urlopu bezpłatnego) na stanowisku sprzedawcy w księgarni (świadczenie pracy, k. 15-16 a.r.);
- od 10 lipca 1980 roku do 7 lutego 1981 roku była zatrudniona w Hotelach (...) B. (...) w W. na stanowisku kasjer kontroler (świadczenie pracy, k. 17-18 a.r.);
- od 14 września 1981 roku do dnia 26 czerwca 1982 roku była zatrudniona w (...) Spółdzielni (...) w W. jako sprzedawca (świadczenie pracy, k. 19-20 a.r.);
- od 19 października 1982 roku do dnia 10 lipca 1989 roku była zatrudniona w (...) Spółdzielni (...) w W. na stanowisku sprzedawcy (świadczenie pracy, k. 21-22 a.r.);
- od 1 października 1987 roku do 11 października 1990 roku była zatrudniona w Z.Z. (...) S.A. Zakładach Handlowo – (...) w W. na stanowisku sprzedawcy – kasjera oraz inspektora ds. konfrontacji (świadczenie pracy, k. 23-24 a.r.);
- od 12 października 1990 roku do 31 sierpnia 1991 roku pobierała z Urzędu Rejonowego – Rejonowego Biura Pracy w W. zasiłek z tytułu pozostawania bez pracy (zaświadczenie z dnia 17 września 1991 roku, k. 25-26 a.r.);
- od 1 września 1991 roku do 31 stycznia 1993r. pracowała w firmie (...) s.c. w W. jako kierownik działu sprzedaży detalicznej (świadczenie pracy, k. 27-28 a.r.);
- od 1 lutego 1993 roku do dnia 28 lutego 1993 roku była zatrudniona w Przedsiębiorstwie Budowlano – Handlowym (...) Z.B. w W. na stanowisku sekretarki (świadczenie pracy, k. 29-30 a.r.);
- od 15 czerwca 1993 roku do 31 maja 1994 roku była zatrudniona w (...) Banku (...) (...) Oddział w W. na stanowisku kasjera (świadczenie pracy, k. 31-32 a.r.);
- od 1 czerwca 1994 roku do 5 kwietnia 1996 roku była zatrudniona w firmie (...) sp. z o.o. w W. jako handlowiec (świadczenie pracy, k. 33-34 a.r.);
- od 9 kwietnia 1996 roku do 31 października 1996 roku była zatrudniona w firmie (...) w W. jako kasjerka (świadczenie pracy, k. 65 a.r.);
- od 1 listopada 1996 roku do 21 kwietnia 1997 roku w firmie (...) s.c. w W. na stanowisku handlowca (świadczenie pracy, k. 79 a.r.);

- od 1 maja 1997 roku do 2 października 1997 roku była zatrudniona w firmie (...) – (...) Przedsiębiorstwo Handlowo – Producyjno – Usługowe H.J. H. w W. na stanowisku głównego specjalisty ds. handlu (świadczenie pracy, k. 39-40 a.r.);
- od 17 października 1997 roku do 30 września 1998 roku była zatrudniona w (...) S.A. w P. na stanowisku szefa sprzedaży rejonu (...) (świadczenie pracy, k. 41-42 a.r.);
- od 1 października 1998 roku do 21 września 1999 roku była zatrudniona w (...) sp. z o.o. w W. jako przedstawiciel handlowy (świadczenie pracy, k. 43 a.r.);
- od 1 października 1999 roku do dnia 30 listopada 1999 roku pracowała w (...) sp. z o.o. na stanowisku specjalisty ds. handlowych (świadczenie pracy, k. 67 a.r.);
- od 24 stycznia 2000 roku do 23 czerwca 2001 roku była zatrudniona w (...) sp. z o.o. jako przedstawiciel handlowy (świadczenie pracy, k. 69 a.r.);
- od 26 czerwca 2001 roku do 16 września 2002 roku pracowała w firmie Przedsiębiorstwo Producyjno - Handlowe (...) w P. na stanowisku przedstawiciela handlowego ds. detalu (świadczenie pracy, k. 71 a.r.);
- od 16 września 2002 roku do 30 listopada 2002 roku była zatrudniona w (...) sp. z o.o. w P. jako przedstawiciel handlowy (świadczenie pracy, k. 63-64 a.r.);
- od 1 kwietnia 2004 roku do 31 stycznia 2005 roku była zatrudniona w (...) S.A. w W. na stanowisku kierownika regionu (świadczenie pracy, k. 73 a.r.);
- od 17 lipca 2007 roku do 16 stycznia 2009 roku oraz od 23 stycznia 2009 roku do 22 kwietnia 2009 roku była zatrudniona w (...) sp. z o.o. na stanowisku kasjerki (świadczenie pracy, k. 75 a.r., k. 77 a.r.);
- od 15 maja 2009 roku do 11 lipca 2010 roku oraz od 5 czerwca 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku była zarejestrowana w Urzędzie Pracy (...) W. oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy w L. jako osoba bezrobotna (zaświadczenie z Urzędu Pracy (...) W. z dnia 12 lipca 2010 roku, k. 59 a.r., zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy w L. z dnia 10 grudnia 2013 roku, k. 61 a.r.);
- od 12 lipca 2010 roku do 31 lipca 2010 roku oraz od 1 sierpnia 2010 roku do 31 sierpnia 2010 roku świadczyła pracę na podstawie umowy zlecenia w (...) sp. z o.o. w W. na stanowisku kierownika/ekspedientki (rachunek do umowy zlecenia, k. 87-90 a.r., (...), k. 91 a.r., rachunek do umowy zlecenia, k. 93 a.r., (...), k. 95 a.r., rachunek do umowy, k. 99 a.r.);
- od 11 października 2010 roku do 30 kwietnia 2013 roku była zatrudniona w D. L. G. M., B. J. sp. j. w W. jako regionalny przedstawiciel handlowy. W ww. okresie zatrudnienia była niezdolna do pracy od 17 maja 2011 roku do 20 maja 2011 roku, od 20 lutego 2012 roku do 2 marca 2012 roku oraz od 14 czerwca 2012 roku do 12 marca 2013 roku (świadczenie pracy, k. 81-86 a.r.).

R. J. w dniu 19 grudnia 2013 roku złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioski o świadczenie przedemerytalne. Wykonując wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 czerwca 2016 roku, sygn. akt III AUa 898/15, organ rentowy decyzją z dnia 30 sierpnia 2016 roku, znak: (...), przyznał R. J. prawo do świadczenia przedemerytalnego od 20 grudnia 2013 roku. Do ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego organ rentowy uwzględnił wszystkie udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe przypadające przed rozwiązaniem stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, wynoszące odpowiednio 25 lat i 9 dni (składkowe) oraz 5 lat, 8 miesięcy i 12 dni (nieskładkowe) (wniosek o świadczenie przedemerytalne, k. 1 a.r., wyrok Sądu Apelacyjnego z 7 czerwca

2016 roku, nienumerowana karta a.r., decyzja z 30 sierpnia 2016 roku, znak: (...), nienumerowana karta a.r., karta przebiegu zatrudnienia, nienumerowana karta a.r.).

R. J. w dniu 11 września 2017 roku złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wniosek o emeryturę (wniosek o emeryturę, nienumerowana karta a.e.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. w decyzji z 13 października 2017 roku, znak: (...) -2017, ustalił dla R. J. wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 687,73 zł. Do jej obliczenia oraz do obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 lat kolejnych lat kalendarzowych od 1 stycznia 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 56,33%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 56,33% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ($56,33\% \times 1220,89 \text{ zł} = 687,73 \text{ zł}$). Jednocześnie do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe w wymiarze 14 lat, 2 miesiące i 20 dni, tj. 170 miesięcy, okresy nieskładkowe w wymiarze 3 lat, 8 miesięcy i 28 dni, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszący 70,20% oraz średnie dalsze trwanie życia. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 76.320,53 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów od 1 lipca 1980 roku do 9 lipca 1980 roku, od 8 lutego 1981 roku do 13 września 1981 roku (do czasu dostarczenia oświadczenia o sprawowaniu osobistej opieki nad dzieckiem), od 15 czerwca 1993 roku do 31 maja 1994 roku, od 9 kwietnia 1996 roku do 31 października 1996 roku (brak informacji o zwolnieniach lekarskich i urlopowach bezpłatnych) oraz od 1 maja 1997 roku do 2 października 1997 roku (brak pieczęci imiennej na świadectwie pracy). Jednocześnie organ rentowy poinformował, że sprawa może być przedmiotem ponownego rozpatrzenia po nadesłaniu dokumentacji potwierdzającej uzyskanie wynagrodzenie oraz zaświadczenie z PUP z kwotami wypłaconego zasiłku dla bezrobotnych w latach 1990-1991 (decyzja organu rentowego z 13 października 2017 roku, znak: (...) -2017, nienumerowana karta a.e.).

Decyzją z 24 października 2017 roku, znak: (...), organ rentowy przyznał R. J. emeryturę od dnia 1 października 2017 roku, tj. od daty wejścia w życie przepisów. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i wyniosła 1.337,43 zł. Jednocześnie organ rentowy przyznał ubezpieczonej okresową emeryturę kapitałową w wysokości 142,49 zł. Łącznie emerytura z FUS oraz okresowa emerytura kapitałowa wyniosły 1.479,92 zł (decyzja z 24 października 2017 roku, znak: (...) nienumerowana karta a.e., decyzja z 24 października, znak: (...) nienumerowana karta a.e.).

W dniu 22 grudnia 2017 roku organ rentowy wydał decyzję znak: (...) -2017, o ponownym ustaleniu kapitału początkowego. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 589,08 zł. Do jej obliczenia oraz do obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 lat kolejnych lat kalendarzowych od 1 stycznia 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 48,25%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 48,25% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ($48,25\% \times 1.220,89 \text{ zł} = 589,08 \text{ zł}$). Jednocześnie do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe w wymiarze 16 lat i 2 miesiące, tj. 194 miesiące, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszący 75,83% oraz średnie dalsze trwanie życia. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 79.125,31 zł. Przy ponownym ustaleniu kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił okresy od 1 lipca 1980 roku do 9 lipca 1980 roku, od 8 lutego 1981 roku do 13 września 1981 roku, od 15 czerwca 1993 roku do 31 maja 1994 roku, od 9 kwietnia 1996 roku do 31 października 1996 roku oraz od 1 maja 1997 roku do 2 października 1997 roku (decyzja organu rentowego z 22 grudnia 2017 roku, znak: (...) -2017, nienumerowana karta a.e., obliczenie wwpw kapitału początkowego, nienumerowana karta a.e.).

Decyzją z dnia 10 stycznia 2018 roku, znak: (...), organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od 1 października 2017 roku. Po korekcie kapitału początkowego dokonanej decyzją z dnia 22 grudnia 2017 roku, emerytura wyniosła 1.377,23 zł. Organ rentowy ustalił również dla ubezpieczonej okresową emeryturę kapitałową, której wysokość wyliczył przyjmując zewidencjonowane na subkoncie ubezpieczonej środki – 37.502,72 zł oraz średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat wynoszące 263,20 miesięcy. Wysokość okresowej emerytury kapitałowej ponownie wyniosła 142,49 zł (decyzja z 10 stycznia 2018 roku, znak: (...), nienumerowana karta a.e., decyzja z 10 stycznia 2018, znak:(...) nienumerowana karta a.e.).

R. J. złożyła odwołanie od decyzji: z 22 grudnia 2017 roku, znak sprawy: (...) -2017, z dnia 10 stycznia 2018 roku, znak (...) oraz z dnia 10 stycznia 2018 roku, znak: (...) (odwołanie z dnia 16 lutego 2018 roku, k. 3 – 10 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy oraz znajdujących się w aktach organu rentowego. Powołane przez Sąd dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, ponieważ korespondowały ze sobą, a nadto strony nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania R. J. podlegały oddaleniu.

Istota sporu w rozpatrywanej sprawie koncentrowała się wokół zaskarżonych decyzji organu rentowego wydanych w przedmiocie ustalenia wysokości kapitału początkowego ubezpieczonej oraz wysokości przysługującego jej świadczenia emerytalnego. R. J. nie zgodziła się z wyliczonymi przez ZUS kwotami kapitału początkowego oraz emerytury wskazując, że organ rentowy nie uwzględnił wszystkich okresów składkowych i nieskładkowych. Stanowisko ubezpieczonej zakwestionował organ rentowy, w ocenie którego skarżone decyzje zostały wydane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r., poz. 1270), zwanej dalej ustawą emerytalną.

Sąd rozpatrując odwołanie miał na względzie, że R. J. jako osobie urodzonej po 31 grudnia 1948 roku, przysługuje prawo do emerytury w myśl art. 24 i następnych ustawy emerytalnej. Od 1 października 2017 roku ww. przepis stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zasady obliczania wysokości przysługującej ubezpieczonej emerytury określają art. 25 - 26 ustawy emerytalnej. W myśl art. 26 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 ustawy. Z kolei zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Jednym z podstawowych elementów obliczenia wysokości emerytury, która została przyznana ubezpieczonej, jest kapitał początkowy. Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3). Z kolei w myśl art. 174 ust. 1 i 2 ustawy

kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W treści odwołania R. J. podniosła wobec skarżonych decyzji zastrzeżenia, które dotyczyły nieuwzględnienia przez organ rentowy wszystkich okresów składkowych i nieskładkowych przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego i emerytury (z FUS oraz okresowej kapitałowej). Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe nie dało jednak podstaw do stwierdzenia wskazywanych przez ubezpieczoną nieprawidłowości, które prowadziłyby do błędnego wyliczenia wartości kapitału początkowego ubezpieczonej czy też wysokości przysługującego jej świadczenia emerytalnego.

Sąd podzielił argumentację organu rentowego i uznał, że kapitał początkowy ubezpieczonej został ustalony w sposób zgodny z przepisami. W kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych załączonym do wniosku o świadczenie przedemerytalne ubezpieczona wyróżniła okresy zatrudnienia od 1 lipca 1980 roku do 9 lipca 1980 roku, od 8 lutego 1981 roku do 13 września 1981 roku, od 15 czerwca 1993 roku do 31 maja 1994 roku, od 9 kwietnia 1996 roku do 31 października 1996 roku, od 1 maja 1997 roku do 2 października 1997 roku. Na potwierdzenie powyższych okresów ubezpieczona przedstawiła stosowne dokumenty w postaci świadectw pracy oraz zaświadczenia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ponownym obliczeniu wartości kapitału początkowego uwzględnił wszystkie okresy wskazane przez ubezpieczoną we wniosku, co wprost wynika z dokumentacji załączonej do akt rentowych, a przede wszystkim z wykazów wprowadzonych okresów i dochodów ubezpieczonej. Brak jest zatem podstaw, by stwierdzić, że jakiegokolwiek okresy zostały pominięte. Zresztą ostatecznie, również pełnomocnik ubezpieczonej, złożyła na rozprawie oświadczenie, z którego wynika, że nie ma takich okresów składkowych czy nieskładkowych, które ZUS pominąłby.

Odnosząc się natomiast do twierdzenia ubezpieczonej o pominięciu przy ustalaniu kapitału początkowego okresów zatrudnienia po 1 stycznia 1999 roku, należy podkreślić, że przy obliczaniu kapitału początkowego bierze się pod uwagę jedynie okresy składkowe i nieskładkowe przypadające przed datą wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. przed dniem 1 stycznia 1999 r., co wprost wynika z treści art. 173 ust. 3 tejże ustawy. Oznacza to zatem, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie mógł przy ustalaniu wartości kapitału początkowego uwzględnić okresów przypadających po wskazanej dacie.

Analizując stanowisko odwołującej w zakresie, w jakim wskazywała, że organ rentowy przy ustaleniu wartości kapitału początkowego uwzględnił jedynie okresy składkowe i nieskładkowe w łącznej wysokości 21 lat, podczas gdy w toku postępowania apelacyjnego o sygn. III AUa 898/15 za udowodniony uznano staż pracy wynoszący 30 lat, Sąd ocenił je jako całkowicie bezzasadne. Postępowanie sądowe, które toczyło się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie III AUa 898/15 dotyczyło prawa odwołującej do świadczenia przedemerytalnego. Istotnie w toku tego postępowania ustalono, że odwołująca legitymuje się sumarycznym 30-letnim stażem pracy. Jednak jak słusznie wskazał organ rentowy zasady przyznawania prawa do świadczenia przedemerytalnego różnią się od zasad wyliczania kapitału początkowego. W myśl przepisów ustawy z 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, aby przyznać odwołującej prawo do świadczenia przedemerytalnego konieczne było legitymowanie się przez nią 30-letnim stażem pracy łącznie. Wymóg ten dotyczył zarówno okresów składkowych i nieskładkowych przypadających przed 1 stycznia 1999 roku, jak i po tej dacie. Natomiast jak już zostało wskazane powyżej, okresy składkowe i nieskładkowe uwzględniane przy ustalaniu kapitału początkowego mogą przypadać jedynie przed datą 1 stycznia 1999 roku. W związku z powyższym dla obliczenia kapitału początkowego bez znaczenia pozostawały okresy po 1 stycznia 1999 roku, które za to musiały zostać uwzględnione przy ustalaniu prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Z podobnych przyczyn bezzasadne było także stanowisko R. J. dotyczące wadliwego obliczenia przez organ rentowy wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego. Tenże wskaźnik został wyliczony przy uwzględnieniu

podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z lat 1989 – 1998. Były to lata najkorzystniejsze, ponieważ w owym czasie wynagrodzenie ubezpieczonej było wyższe niż przed rokiem 1989, a tym samym stosunek dochodu stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w tych latach do rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy, był najwyższy. Wobec tego nie jest prawdą, co sugerowała ubezpieczona, że można było przyjąć do wyliczenia wwpw kapitału początkowego inne, korzystniejsze lata niż uwzględnione przez Zakład. Z całą pewnością nie mogły to być lata wykraczające poza wspomnianą cezurę 31 grudnia 1998r. Tymczasem taki wariant sugerował pełnomocnik odwołującej w piśmie 1 sierpnia 2018r. (k. 99), co z przyczyn wskazanych nie mogło zostać zaaprobowane. Dodatkowo, odnosząc się do wwpw kapitału początkowego, należy wskazać – choć nie było to przedmiotem zarzutów – że w decyzji z 13 października 2017r. tenże wwpw wyniósł 56,33 % i był wyższy niż ustalony w decyzji z dnia 22 grudnia 2017r. na 48,25%. Wskazana zmiana, choć niekorzystna dla ubezpieczonej, była konieczna, a to dlatego, że na skutek uwzględnienia w decyzji z dnia 22 grudnia 2017r. okresów zatrudnienia od 1 lipca 1980 roku do 9 lipca 1980 roku, od 8 lutego 1981 roku do 13 września 1981 roku, od 15 czerwca 1993 roku do 31 maja 1994 roku, od 9 kwietnia 1996 roku do 31 października 1996 roku, od 1 maja 1997 roku do 2 października 1997 roku, w 1994r., w 1996r. i w 1997r. R. J. pozostawała w ubezpieczeniu przez cały rok. W wyniku tego organ rentowy nie stosował już art. 15 ust. 3 ustawy emerytalnej, co uczynił w decyzji z 13 października 1997r. W wyniku tego stosunek dochodu stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne do rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy w ww. latach – 1994r., 1996r. i 1997r. – okazał się w nowej decyzji mniej korzystny, a w dalszej kolejności niższy okazał się wwpw kapitału początkowego z 10 lat kalendarzowych. W tym zakresie stanowisko i wyliczenia organu rentowego są jednak prawidłowe.

Wskazywane przez ubezpieczoną nieprawidłowości nie wystąpiły również przy wyliczaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokości świadczenia emerytalnego. Organ rentowy obliczył emeryturę na zasadach określonych w art. 25 ustawy emerytalnej, tj. przy uwzględnieniu zwaloryzowanego kapitału początkowego, średniego dalszego trwania życia zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 24 marca 2017 roku w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. z 2017r., poz. 292) oraz kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej, obejmującej składki odprowadzone po dniu 1 stycznia 1999 roku, z uwzględnieniem ich waloryzacji.

R. J. odwołała się również od decyzji ZUS ustalającej wysokość emerytury kapitałowej. Zasady nabywania prawa do emerytur kapitałowych, zasady i tryb przyznawania emerytur kapitałowych oraz zasady ustalania wysokości i wypłaty emerytur kapitałowych określa ustawa z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 926). Art. 24 tej ustawy wskazuje, że wysokość okresowej emerytury kapitałowej stanowi iloraz kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie ustalonych na dzień, o którym mowa w art. 8 pkt 2, i średniego dalszego trwania życia, o którym mowa w art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W art. 25 ustawy o emeryturach kapitałowych określono natomiast zasady przeliczania okresowej emerytury kapitałowej. Ust. 1 określa, że jeżeli po dniu, od którego przyznano okresową emeryturę kapitałową, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość tej emerytury ulega ponownemu ustaleniu na wniosek emeryta. Przepis art. 24 stosuje się odpowiednio - z tym, że wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustala się dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury. W myśl ust. 2 złożenie wniosku o ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej oznacza jednocześnie złożenie wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w trybie art. 108 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jak wskazuje ust. 3, jeżeli w wyniku ponownego ustalenia wysokości okresowej emerytury kapitałowej kwota świadczenia jest niższa niż dotychczas pobierana, okresową emeryturę kapitałową wypłaca się w dotychczasowej wysokości. Zgodnie z ust. 4 ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego lub po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.

W świetle ww. przepisów należy zwrócić uwagę, że wysokość okresowej emerytury kapitałowej jest uzależniona od kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie w ZUS (na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego ta emerytura zostanie przyznana) oraz średniego dalszego trwania życia dla osób w wieku równym wiekowi

przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego ustalane wspólnie dla kobiet i mężczyzn wyrażonego w miesiącach. Zważywszy, że w toku niniejszego postępowania kwestionowana była przede wszystkim prawidłowość wyliczenia kapitału początkowego, to okoliczności powoływane przez odwołującą pozostawały bez wpływu na wyliczenie okresowej emerytury kapitałowej. Organ rentowy prawidłowo przyjął do wyliczenia wysokości emerytury kapitałowej środki zewidencjonowane na subkoncie w wysokości 37.502,72 zł oraz średnie trwanie życia dla osób w wieku 60 lat (wiek przejścia na emeryturę) wynoszące 263,20 miesięcy zgodnie z obowiązującym na dzień złożenia wniosku o emeryturę Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 24 marca 2017 roku w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. z 2017r., poz. 292). Zaznaczenia wymaga, że pełnomocnik odwołującej nie kwestionował przyjętej przez organ rentowy kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie odwołującej ani średniego dalszego trwania życia przyjętych do wyliczenia okresowej emerytury kapitałowej. W związku z powyższym należało przyjąć, że nieprawidłowości nie wystąpiły również przy wyliczaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokości okresowej emerytury kapitałowej.

W oparciu o powyższe ustalenia uznać należało, że ubezpieczona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wykazała w żadnym zakresie wadliwości zaskarżonych decyzji. Regułą postępowania cywilnego jest okoliczność, iż ciężar udowodnienia faktu (w tym przypadku wady decyzji ZUS co do wyliczenia wysokości emerytury) - zgodnie z art. 6 k.c. - spoczywał na wnioskodawczyni - jako osobie wywodzącej z tego faktu skutki prawne. Wspomniany wyżej art. 6 k.c. wyraża dwie ogólne reguły: pierwszą - generalnie wymagającą udowodnienia powołanego przez stronę faktu, powodującego powstanie określonych skutków prawnych, oraz drugą regułą, która sytuuje ciężar dowodu danego faktu po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Pierwsza „zasada obowiązku udowodnienia powoływanego faktu” jest w istocie nieunikniona ze względów racjonalnych, ponieważ odmienna regulacja powodowałaby powstanie niedopuszczalnej łatwości wywodzenia skutków prawnych z prostego powołania się na fakt bez potrzeby jego udowodnienia. Natomiast druga stanowi „ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu”, od której wyjątki wskazywać mogą niektóre przepisy szczególne. Z pierwszej reguły, wyrażonej w art. 6 k.c., wynika, że samo przyznanie faktu przez drugą stronę ewentualnego sporu nie może stanowić wystarczającego dowodu istnienia danego faktu, który musi być zawsze ponadto potwierdzony całokształtem materiału dowodowego lub innymi poznanymi już okolicznościami. Wyrazem tego jest regulacja art. 229 k.p.c. wymagająca, aby przyznanie faktu przez drugą stronę nie budziło wątpliwości, co wymaga właśnie uwzględnienia innych okoliczności. Druga, wskazana w art. 6 k.c. „ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu”, jest regułą w znaczeniu materialnym, wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 k.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym: „kto powinien przedstawiać dowody” (wyrok Sądu Najwyższego z 17 lutego 2006 roku, V CSK 129/05, Lex nr 200947; oraz wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2010 roku, II PK 260/09, OSNP 201 1, nr 17-18, poz. 226).

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż przepis art. 6 k.c. wskazuje tylko podmiot zobowiązany do udowodnienia faktu, natomiast ocena, czy wywiązał się on w istocie z tego obowiązku, "nie należy już do materii objętej dyspozycją art. 6 k.c., a stanowi aspekt mieszczący się już w domenie przepisów procesowych" (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2005 roku, I CK 178/05, 1.ex nr (...)). W związku ze zmianami Kodeksu postępowania cywilnego wprowadzonymi ustawą z dnia 1 marca 1996 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 189), polegającymi między innymi na skreśleniu art. 3 § 2, zmianie treści art. 316 § 1, art. 6 i art. 232 k.p.c., także w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontradyktoryjności, zgodnie z którą strony są zobowiązane do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, stając się dysponentem postępowania, a Sąd orzekający jest uwolniony od odpowiedzialności za rezultat postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu odwołująca nie sprostала obowiązkowi określone w art. 6 k.c. oraz 232 k.p.c., albowiem podnoszone przez nią argumenty co do wadliwości decyzji ZUS nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że ubezpieczona nie wykazała, aby Zakład Ubezpieczeń Społecznych błędnie ustalił wysokość kapitału początkowego i emerytury. Ubezpieczona nie przedstawiła tym samym skutecznej argumentacji mogącej powodować zmianę zaskarżonych decyzji. Z tych też względów odwołania R. J. od trzech

omówionych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podlegały oddaleniu, o czym orzeczono w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi odwołującej.